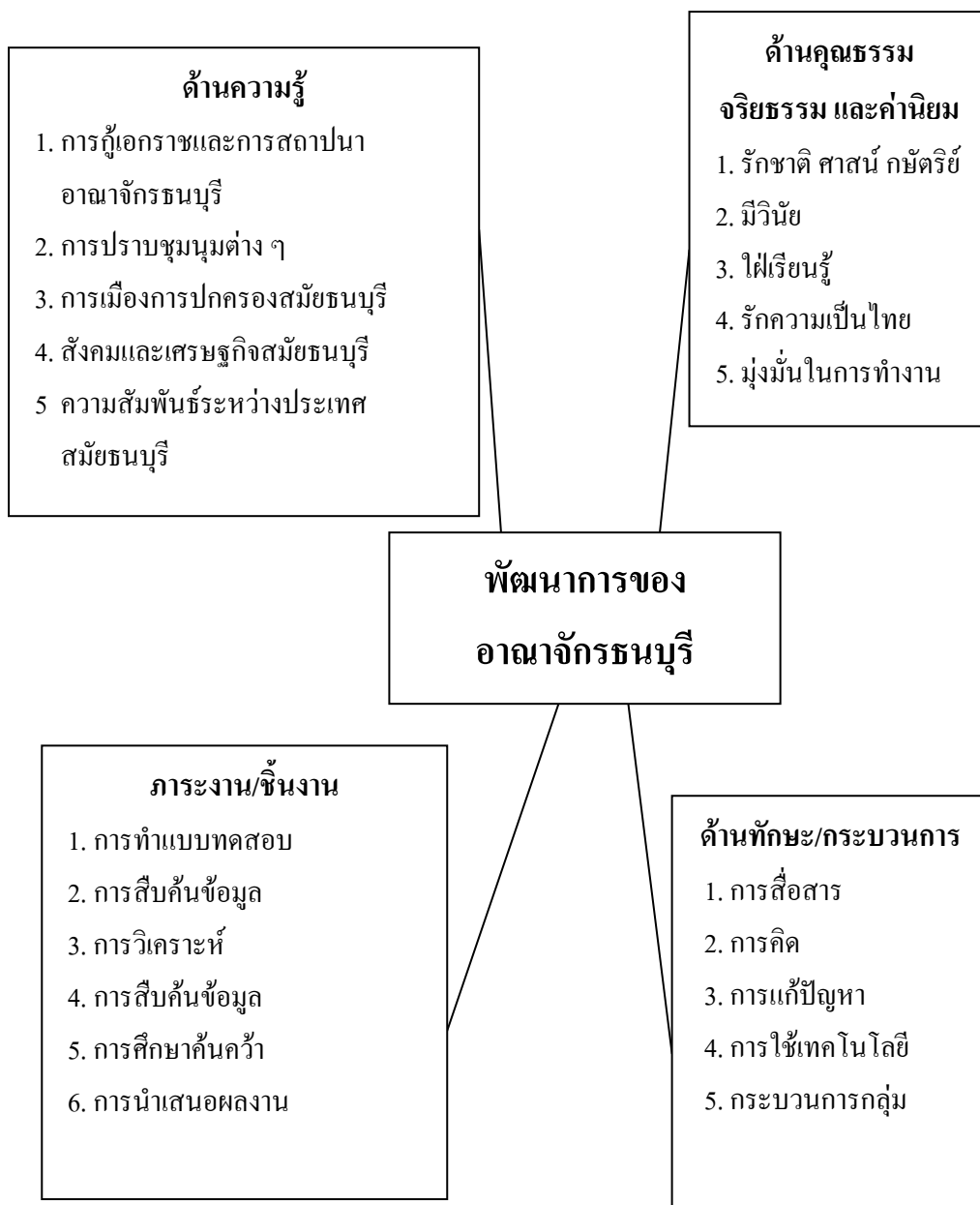

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5

พัฒนาการของอาณาจักรธนบุรี

เวลา 4 ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 พัฒนาการของอาณาจักรธนบุรี

ขั้นที่ 1 ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	
ตัวชี้วัดขั้นปี <ul style="list-style-type: none"> วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรีในด้านต่าง ๆ (ส 4.3 ม. 2/1) 	
ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน นักเรียนจะเข้าใจว่า... <p>หลังเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 แก่พม่า สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้กู้เอกราชและสถาปนากรุงธนบุรีเป็นราชธานี ทรงฟื้นฟูบ้านเมือง และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ</p>	คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน <p>พระราชกรณียกิจของพระเจ้าตากสินมหาราชมีอะไรบ้าง</p>
ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า... <ol style="list-style-type: none"> คำสำคัญ ได้แก่ พระนคร บูรณปฏิสังขรณ์ ผู้รั้งนาปรัง ดันไม้เงินตัน ไม้ทอง เมื่อพระยาตาก (สิน) เจ้าเมืองตากทรงเห็นว่าจะรักษากรุงศรีอยุธยาไว้ไม่ได้จึงตีฝ่าวงล้อมของพม่ามุ่งไปยังหัวเมืองชายทะเลตะวันออกจนถึงเมืองจันทบุรีและตีเมืองจันทบุรีได้สำเร็จ พระยาตากได้ใช้เป็นฐานที่มั่นรวบรวมกำลังคนต่อเรือรบยกทัพกลับมากอบกู้เอกราช เมื่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงขับไล่พม่าออกจากกรุงศรีอยุธยาแล้ว พระองค์ทรงย้ายราชธานีไปตั้งที่ใหม่ที่เมืองธนบุรี ทรงปราบปรามชุมนุมต่าง ๆ ให้อยู่ในอำนาจเพื่อรวมอาณาจักรให้เป็นปึกแผ่น ได้แก่ การปราบชุมนุมเจ้าพระยาพิษณุโลก ชุมชนเจ้าพิมาย ชุมชนเจ้านครศรีธรรมราช และชุมนุมเจ้าพระฝาง การเมืองการปกครองสมัยธนบุรีดำเนินตามแบบแผนสมัยอยุธยาตอนปลาย โดยแบ่งการบริหารออกเป็น การปกครองส่วนกลางและการปกครองหัวเมือง อาณาจักรธนบุรีก่อตั้งขึ้นมาได้ 	ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ... <ol style="list-style-type: none"> อธิบายเกี่ยวกับการกู้เอกราช การสถาปนาอาณาจักรธนบุรี และการปราบชุมนุมต่าง ๆ อธิบายเกี่ยวกับการเมืองการปกครองสมัยธนบุรี สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับสังคมและเศรษฐกิจสมัยธนบุรี วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมัยธนบุรี

<p>เวลา 15 ปี สิ้นสุดลงใน พ.ศ. 2325</p> <p>5. สังคมสมัยธนบุรีมีการควบคุมกำลังคนอย่างเข้มงวด เพราะบ้านเมืองตกอยู่ในภาวะสงคราม จึงมีการกวาดขันการสักเลกได้เป็นพิเศษ เพื่อความสะดวกในการเกณฑ์คนไปรบ ด้านเศรษฐกิจประสบปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ขาดแคลนอาหารบริโภค สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชจึงทรงแก้ไขวิกฤตการณ์ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ที่สำคัญได้แก่ การแจกข้าวสารและเครื่องอุปโภคบริโภค การส่งเสริมการทำนา การลงโทษผู้กระทำความผิดทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง การเปิดประมูลค่าภาคหลวงขุดทรัพย์ การติดต่อชาวต่างชาติให้เข้ามาค้าขายในอาณาจักร</p> <p>5. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมัยธนบุรี ที่สำคัญ ได้แก่ ความสัมพันธ์กับจีน ความสัมพันธ์กับรัฐเพื่อนบ้าน เช่น พม่า เขมร ล้านช้าง ล้านนา และความสัมพันธ์กับชาติตะวันตก ได้แก่ ฮอลันดา อังกฤษ และโปรตุเกส</p>	
ขั้นที่ 2 ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง	
<p>1. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ</p> <p>1.1 สืบค้นและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการกู้เอกราช การสถาปนาอาณาจักรธนบุรี และการปราบชุมนุมต่าง ๆ</p> <p>1.2 วิเคราะห์และอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองการปกครองสมัยธนบุรี</p> <p>1.3 สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับสังคมและเศรษฐกิจสมัยธนบุรี โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์</p> <p>1.4 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมัยธนบุรี</p>	
<p>2. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>2.1 วิธีการประเมินผลการเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การทดสอบ 2) การประเมินผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม 3) การประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม 	<p>2.2 เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 2) แบบประเมินผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม 3) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

4) การประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ	4) แบบประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ
<p>3. สิ่งที่มีประเมิน</p> <p>3.1 ความสามารถ 6 ด้าน ได้แก่ การอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ ดัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจในความรู้สึก ของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง</p> <p>3.2 ทักษะ/กระบวนการ เช่น การสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี กระบวนการกลุ่ม</p> <p>3.3 คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เช่น รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่ เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ</p>	
ขั้นที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้	
<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15 การกู้เอกราชและการสถาปนาอาณาจักรธนบุรี และการปราบชุมนุมต่าง ๆ</p>	เวลา 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 16 การเมืองการปกครองสมัยธนบุรี	เวลา 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 17 สังคมและเศรษฐกิจสมัยธนบุรี	เวลา 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 18 ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมัยธนบุรี	เวลา 1 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15

การกู้เอกราช การสถาปนาอาณาจักรธนบุรี และการปราบชุมนุมต่าง ๆ

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ พัฒนาการของอาณาจักรธนบุรี

เวลา 1 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

เมื่อพระยาตาก (สิน) เข้าเมืองตากทรงเห็นว่าจะรักษากรุงศรีอยุธยาไว้ไม่ได้จึงตีฝ่าวงล้อมของพม่ามุ่งไปยังหัวเมืองชายทะเลตะวันออกจนถึงเมืองจันทบุรีและตีเมืองจันทบุรีได้สำเร็จ พระยาตากได้ใช้เป็นฐานที่มั่นรวบรวมกำลังคนต่อเรือรบยกทัพกลับมากู้เอกราช

เมื่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงจับได้พม่าออกจากกรุงศรีอยุธยาแล้ว พระองค์ทรงย้ายราชธานีไปตั้งที่ใหม่ที่เมืองธนบุรี ต่อจากนั้นทรงปราบปรามชุมนุมต่าง ๆ ให้อยู่ในอำนาจเพื่อรวบรวมอาณาจักรให้เป็นปึกแผ่น ได้แก่ การปราบชุมนุมเจ้าพระยาพิษณุโลก ชุมนุมเจ้าพิมาย ชุมนุมเจ้านครศรีธรรมราช และชุมนุมเจ้าพระฝาง

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรีในด้านต่าง ๆ (ส 4.3 ม. 2/1)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการกู้เอกราช การสถาปนาอาณาจักรธนบุรี และการปราบชุมนุมต่าง ๆ ได้ (K, P)
- สนใจศึกษาเรื่องการกอบกู้เอกราช การสถาปนาอาณาจักรธนบุรี และการปราบชุมนุมต่าง ๆ (A)
- สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการกอบกู้เอกราช การสถาปนาอาณาจักรธนบุรี และการปราบชุมนุมต่าง ๆ ได้ถูกต้องและเหมาะสม (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ทดสอบก่อนเรียน 2. ซักถามความรู้เรื่อง การกู้เอกราช การสถาปนา อาณาจักรธนบุรี และการ ปราบชุมนุมต่าง ๆ 3. ตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

- การกู้เอกราชและสถาปนาอาณาจักรธนบุรี
 1. การกู้เอกราช
 2. การสถาปนาอาณาจักรธนบุรี
 3. การปราบชุมนุมต่าง ๆ

6. แนวทางบูรณาการ

- ภาษาไทย ➡ ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเรื่อง การกู้เอกราช สถาปนาอาณาจักรธนบุรี และการปราบชุมนุมต่าง ๆ
- การงานอาชีพ ➡ สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการกู้เอกราช สถาปนาอาณาจักรธนบุรี และการปราบชุมนุมต่าง ๆ จากอินเทอร์เน็ต

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนโดยแจกแบบทดสอบให้นักเรียนทุกคน และให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย × ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
3. ครูให้นักเรียนดูภาพพระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช แล้วถามว่ามีความสำคัญอย่างไร และเกี่ยวข้องกับสมัยใด ครูสรุปเพื่อเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

4. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการกู้เอกราช สถาปนาอาณาจักรธนบุรี และการปราบชุมนุมต่าง ๆ
5. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการกอบกู้เอกราช สถาปนาอาณาจักรธนบุรี และการปราบชุมนุมต่าง ๆ ครูถามคำถามนักเรียน ตัวอย่างคำถาม
 - 1) สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงดำเนินการกู้เอกราชอย่างไร
 - 2) เพราะเหตุใดสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชจึงทรงเลือกเมืองธนบุรีเป็นที่ตั้งราชธานีใหม่
 - 3) การปราบชุมนุมใดที่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงไว้ชีวิตหัวหน้าชุมนุม เพราะอะไร
6. หลังจากนักเรียนตอบคำถามแล้วครูอธิบายเพิ่มเติม
7. ครูให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มสืบค้นและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้
 - กลุ่มที่ 1 การกู้เอกราช
 - กลุ่มที่ 2 การสถาปนาอาณาจักรธนบุรี
 - กลุ่มที่ 3 การปราบชุมนุมต่าง ๆ
8. ครูให้แต่ละกลุ่มวิเคราะห์สรุป แล้วบันทึกผล จากนั้นนำมารายงานให้เพื่อนฟังและเพื่อน ๆ แสดงความคิดเห็น

9. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องที่น่าสนใจ

10. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอ ผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

11. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการกู้เอกราช การสถาปนาอาณาจักรธนบุรี และการปราบ ชุมชนต่าง ๆ ในแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

12. ครูให้นักเรียนจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับการกู้เอกราช สถาปนาอาณาจักรธนบุรี และการปราบ ชุมชนต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ความรู้

ขั้นที่ 5 สรุป

13. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การกู้เอกราช การสถาปนาอาณาจักรธนบุรี และการ ปราบชุมชนต่าง ๆ ลงในสมุด

8. กิจกรรมเสนอแนะ

- ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4–6 คน สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการกู้เอกราช สถาปนาอาณาจักร ธนบุรี และการปราบชุมชนต่าง ๆ เพิ่มเติม นำข้อมูลมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในชั้นเรียน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
2. ภาพพระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
3. แบบบันทึกผลการสืบค้นข้อมูลเรื่อง การกู้เอกราช สถาปนาอาณาจักรธนบุรี และการปราบ ชุมชนต่าง ๆ
4. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
5. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
6. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 16

การเมืองการปกครองสมัยธนบุรี

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ พัฒนาการของอาณาจักรธนบุรี

เวลา 1 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การเมืองการปกครองสมัยธนบุรีดำเนินตามแบบแผนสมัยอยุธยาตอนปลาย โดยแบ่งการบริหารออกเป็น การปกครองส่วนกลางและการปกครองหัวเมือง อาณาจักรธนบุรีก่อตั้งขึ้นมาได้ 15 ปี สิ้นสุดลง ใน พ.ศ. 2325

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรีในด้านต่าง ๆ (ส 4.3 ม. 2/1)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- วิเคราะห์การเมืองการปกครองสมัยธนบุรีได้ถูกต้อง (K)
- สนใจศึกษาเรื่อง การเมืองการปกครองสมัยธนบุรี (A)
- สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองการปกครองสมัยธนบุรีได้ถูกต้อง (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ซักถามความรู้เรื่อง การเมืองการปกครอง สมัยธนบุรี 2. ตรวจสอบงาน/กิจกรรมเป็น รายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

- การเมืองการปกครองสมัยธนบุรี
 - ลักษณะการปกครอง
 - การสิ้นสุดสมัยธนบุรี

6. แนวทางบูรณาการ

- ภาษาไทย ➡ ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองการปกครองสมัยธนบุรี
- ศิลปะ ➡ จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับการเมืองการปกครองสมัยธนบุรี

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปกครองในสมัยอยุธยาว่ามีลักษณะอย่างไร ครูสรุปเพื่อเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

3. ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการเมืองการปกครองสมัยธนบุรี
4. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-6 คน ร่วมกันวิเคราะห์และอภิปรายแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้
 - 1) การเมืองการปกครองในสมัยธนบุรีมีลักษณะอย่างไร
 - 2) การปกครองสมัยธนบุรีแตกต่างจากสมัยอยุธยาหรือไม่ อย่างไร
 - 3) ในสมัยธนบุรีการปกครองหัวเมืองมีลักษณะอย่างไร
 - 4) เมืองพระยามหานครมีความสำคัญอย่างไร
 - 5) จตุสดมภ์อยู่ในความดูแลของใคร
 - 6) อาณาจักรธนบุรีสิ้นสุดลงเพราะสาเหตุใด
5. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานด้วยรูปแบบที่น่าสนใจ และนำผลงานมาติดที่ป้ายนิเทศ จากนั้นครูอธิบายเพิ่มเติม
6. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

7. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครองสมัยธนบุรีในแบบฝึกทักษะ รายวิชา พื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

8. ครูให้นักเรียนช่วยกันจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับการเมืองการปกครองสมัยธนบุรี เพื่อเผยแพร่ความรู้

ขั้นที่ 5 สรุป

9. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การเมืองการปกครองสมัยธนบุรี โดยให้นักเรียนสรุปเป็นแผนที่ความคิด

8. กิจกรรมเสนอแนะ

1. ครูให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติมการเมืองการปกครองสมัยธนบุรีแล้วนำมาจัดทำเป็นรายงาน
2. ครูให้นักเรียนเขียนเรียงความเรื่อง ลักษณะการปกครองสมัยธนบุรี

9. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
2. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
3. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
 เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน
_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 17

สังคมและเศรษฐกิจสมัยธนบุรี

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 พัฒนาการของอาณาจักรธนบุรี

เวลา 1 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

สังคมสมัยธนบุรีมีการควบคุมกำลังคนอย่างเข้มงวด เพราะบ้านเมืองตกอยู่ในภาวะสงครามจึงมีการกวาดขันการลักเลาะไปเป็นพิเศษ เพื่อความสะดวกในการเกณฑ์คนไปรบ

ด้านเศรษฐกิจประสบปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ขาดแคลนอาหารบริโภค สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชจึงทรงแก้ไขวิกฤตการณ์ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวที่สำคัญ ได้แก่ การแจกข้าวสารและเครื่องอุปโภคบริโภค การส่งเสริมการทำนา การลงโทษผู้กระทำความผิดทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง การเปิดประมูลค่าภาคหลวงขุดทรัพย์ การติดต่อชาวต่างชาติให้เข้ามาค้าขายในอาณาจักร

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรีในด้านต่าง ๆ (ส 4.3 ม. 2/1)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายสังคมและเศรษฐกิจสมัยธนบุรีได้ถูกต้อง (K)
- สนใจศึกษาเรื่อง สังคมและเศรษฐกิจสมัยธนบุรี (A)
- สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับสังคมและเศรษฐกิจสมัยธนบุรีโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
<ol style="list-style-type: none"> ซักถามความรู้เรื่อง สังคมและเศรษฐกิจสมัยธนบุรี ตรวจผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

- สังคมและเศรษฐกิจสมัยธนบุรี
 - สังคมสมัยธนบุรี
 - เศรษฐกิจสมัยธนบุรี

6. แนวทางบูรณาการ

- ภาษาไทย ➡ ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับสังคมและเศรษฐกิจสมัยธนบุรี
 ภาษาอังกฤษ ➡ สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับสังคมและเศรษฐกิจสมัยธนบุรีจากอินเทอร์เน็ต

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาอภิปรายถึงพระราชกรณียกิจที่สำคัญของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชที่สร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศ ครูสรุปสรุปเพื่อเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

3. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับสังคมและเศรษฐกิจสมัยธนบุรี
4. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-6 คน สืบค้นข้อมูลโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ดังนี้
 - 1) เรื่องที่ศึกษา: สังคมและเศรษฐกิจสมัยธนบุรีเป็นอย่างไร
 - 2) แหล่งที่ศึกษาและสืบค้นในประเด็นดังกล่าวมีอะไรบ้าง
 - 3) แหล่งที่สืบค้นนั้นเชื่อถือได้หรือไม่ เพราะอะไร
 - 4) ข้อมูลที่ศึกษาและสืบค้นได้มีความเป็นเหตุเป็นผลกันหรือไม่ อย่างไร
 - 5) ข้อมูลหรือคำตอบที่ได้จากการสืบค้นในประเด็นดังกล่าวคืออะไร
5. ครูให้แต่ละกลุ่มเรียบเรียงและนำผลงานออกมานำเสนอด้วยวิธีการที่น่าสนใจ
6. ครูให้แต่ละกลุ่มออกมาสรุปผลที่ได้จากการสืบค้นข้อมูลด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ แล้วบันทึกผลลงในแบบบันทึกความรู้
7. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลว่า สมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้มีการติดต่อค้าขายกับประเทศสมาชิกอาเซียนประเทศใดบ้าง จากนั้นนำมาจัดทำเป็นรายงาน
8. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้ทรงแก้ไขวิกฤตทางเศรษฐกิจเพื่อมุ่งช่วยเหลือประชาชนที่กำลังประสบปัญหาขาดแคลนอาหารบริโภค ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาเร่งด่วนเฉพาะหน้า โดยพระราชทานพระราชทรัพย์ซื้อข้าวสารและนำมาแจกราษฎร ผู้ยากไร้ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ต่อไปได้ และค่อยหาทางเรียนรู้แก้ปัญหาอื่น ๆ ตามมา
9. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

10. ครูให้นักเรียนจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับสังคมและเศรษฐกิจสมัยธนบุรีมาติดที่หน้าชั้นเรียน
11. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับสังคมและเศรษฐกิจสมัยธนบุรีในรูปแบบฝึกทักษะ รายวิชา พื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

12. ครูให้นักเรียนทำแผ่นพับเรื่อง สังคมและเศรษฐกิจสมัยธนบุรี เพื่อเผยแพร่ความรู้

ขั้นที่ 5 สรุป

13. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง สังคมและเศรษฐกิจสมัยธนบุรี โดยให้นักเรียนสรุปเป็นแผนที่ความคิด

8. กิจกรรมเสนอแนะ

• ครูให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเรื่อง สังคมและเศรษฐกิจสมัยธนบุรีแล้วนำมาจัดทำเป็นรายงาน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบบันทึกความรู้
2. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
3. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
4. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 18

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมัยธนบุรี

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 พัฒนาการของอาณาจักรธนบุรี

เวลา 1 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมัยธนบุรีที่สำคัญ ได้แก่ ความสัมพันธ์กับรัฐเพื่อนบ้าน เช่น พม่า เขมร ล้านช้าง ล้านนา ความสัมพันธ์กับจีน และความสัมพันธ์กับชาติตะวันตก ได้แก่ ฮอลันดา อังกฤษ และโปรตุเกส ซึ่งความสัมพันธ์กับรัฐต่าง ๆ เหล่านี้จะนำไปในรูปแบบของการสู้รบ รัฐบรรณาการ การค้า และการทูต

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรีในด้านต่าง ๆ (ส 4.3 ม. 2/1)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมัยธนบุรีได้ (K)
2. สนใจศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมัยธนบุรี (A)
3. สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมัยธนบุรีได้ถูกต้อง (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ทดสอบหลังเรียน 2. ซักถามความรู้เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศสมัยธนบุรี 3. ตรวจผลงาน/กิจกรรมเป็น รายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

- ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมัยธนบุรี
 1. ความสัมพันธ์ระหว่างธนบุรีกับรัฐเพื่อนบ้าน
 2. ความสัมพันธ์ระหว่างธนบุรีกับจีน
 3. ความสัมพันธ์ระหว่างธนบุรีกับชาติตะวันตก

6. แนวทางบูรณาการ

- ภาษาไทย ➡ ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมัยธนบุรี
- การงานอาชีพ ➡ สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมัยธนบุรีจากอินเทอร์เน็ต
- ศิลปะ ➡ จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมัยธนบุรี

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูนำภาพพระบรมสาทิสลักษณ์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชมาติดที่แผ่นป้ายหน้าชั้นเรียน และร่วมกันสนทนาอภิปรายถึงพระราชกรณียกิจที่สำคัญที่สร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศของพระองค์

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

3. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมัยธนบุรี จากนั้นซักถามนักเรียนในประเด็นต่อไปนี้

- 1) การมีความสัมพันธ์กับต่างประเทศมีผลดีต่อธนบุรีอย่างไร
- 2) เหตุใดสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีจึงส่งทูตและนำพระราชสาส์นพร้อมบรรณาการไปจีนหลายครั้ง

- 3) ในสมัยธนบุรีความสัมพันธ์กับรัฐเพื่อนบ้านมีลักษณะอย่างไร
 - 4) สมัยธนบุรีความสัมพันธ์กับเขมรมีลักษณะอย่างไร
 - 5) รัฐใดที่มีความเป็นมิตรกับกรุงธนบุรีมากที่สุด เพราะเหตุใด
 - 6) ชาตินะวันตกชาติใดบ้างเข้ามาติดต่อกับกรุงธนบุรี เพราะอะไร
4. ครูให้ความรู้เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมัยธนบุรี พร้อมเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย

5. ครูให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมัยธนบุรีเรื่องต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างธนบุรีกับรัฐเพื่อนบ้าน

กลุ่มที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างธนบุรีกับจีน

กลุ่มที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างธนบุรีกับชาติตะวันตก

6. ครูให้แต่ละกลุ่มวิเคราะห์สรุป และบันทึกผล จากนั้นรายงานให้เพื่อน ๆ ฟังหน้าชั้นเรียน แล้วเพื่อน ๆ แสดงความคิดเห็น

7. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลว่า นอกเหนือจากความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมัยธนบุรีที่กล่าวมานั้น กรุงธนบุรียังมีความสัมพันธ์กับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ อีกหรือไม่ จากนั้นนำแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในชั้นเรียน

8. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

9. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมัยธนบุรีและแบบทดสอบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ประจำหน่วยการเรียนรู้ในแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

10. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมัยธนบุรีที่น่าภาคภูมิใจ

11. ครูให้นักเรียนจัดป้ายนิเทศเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมัยธนบุรี เพื่อเผยแพร่ความรู้

ขั้นที่ 5 สรุป

12. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมัยธนบุรี โดยให้นักเรียนสรุปเป็นแผนที่ความคิด

13. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยแจกแบบทดสอบให้นักเรียนทุกคน แล้วให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย × ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว จากนั้นตรวจให้คะแนน พร้อมเฉลยคำตอบของแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน

8. กิจกรรมเสนอแนะ

- แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4–6 คน ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมัยธนบุรี แล้วนำผลมาร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
2. ภาพพระบรมสาทิสลักษณ์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
3. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
4. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
5. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____